

Impressie China missie van 16-23 november 2019

Commissaris van de Koning Jaap Smit en Gedeputeerde Adri Bom-Lemstra zijn op handelsmissie geweest in China van 16 tot 23 november 2019, met deelnemers van ruim 30 bedrijven, kennisinstellingen, Innovation Quarter, RVO en de gemeenten Westland en Lansingerland. De missie richtte zich op het creëren van projecten en het binnenhalen van orders voor Zuid-Hollandse bedrijven op het terrein van Greenport-technologie, duurzame stedelijke ontwikkeling en water management. Dit zijn sectoren waar Zuid-Hollandse bedrijven traditioneel sterk in zijn. In wisselende samenstelling zijn de steden Beijing, Xiongan, Shijiazhuang, Hengshui en Shanghai bezocht.

Land- en tuinbouw: 'feeding megacities'

In China staat de productie van voldoende en veilig voedsel hoog op de agenda. De traditionele landbouw kan de behoefte van snelgroeiende metropolen niet meer opvangen en kwaliteit wordt een steeds belangrijkere insteek voor de groeiende middenklasse. Nederland wordt in China gezien als een belangrijke speler die kan bijdragen aan de ontwikkeling van land- en tuinbouw in China.

Op de Nederlandse ambassade in Beijing werd verteld dat Nederland 230 keer in China past; dat we per hoofd van de bevolking evenveel bruikbare landbouwgrond hebben - waar wij een stuk meer rendement uit halen - en dat er de nodige bedreigingen en evenzovele kansen zijn. Van de 1200 Nederlandse bedrijven in China komt een kwart uit de land- en tuinbouw sector. Tuinbouw is een van de Nederlandse speerpuntsectoren in China waarbij rijk en regio gezamenlijk inzetten, zoals ook tijdens onze missie.

Een goed voorbeeld van een actief Zuid-Hollands bedrijf in China is Codema Systems Group. Zij hebben dit jaar een Chinese onderneming gevestigd, die

officieel werd geopend door Adri Bom-Lemstra, samen met de Nederlandse ambassadeur, de directeur van het Chinese bedrijf CAU Futong en wethouder Albert Abbe van Lansingerland, waar het hoofdkantoor van Codema is gevestigd. Tijdens de opening en in het verdere verloop van de missie werd duidelijk dat Nederlandse bedrijven in toenemende mate samen optrekken in China.

Op 18 december nam vrijwel de gehele delegatie deel aan de conferentie 'feeding and greening Chinese cities', georganiseerd door de provincie Zuid-Holland, Beijing Agriculture Bureau, RVO en de Nederlandse ambassade in Beijing. Voorafgaand aan de conferentie hadden de bestuurders in de delegatie en de Nederlandse ambassadeur een informeel gesprek met de vice major van Beijing. Zij gaven daarna de eerste speeches van het congres en boden het kader voor de belangrijke ambities en ontwikkelingen in China en Nederland aan een publiek dat bestond uit bijna 300 experts en beleidsmakers.

In het deel dat volgde kwamen de experts aan bod. Onze kernboodschap is dat Nederland vanuit de uitdagingen (groeierende steden, dalend oppervlak landbouwgrond, water schaarste, lage productiviteit landbouw door kleinschaligheid en laag opleidingsniveau) goede oplossingen te bieden heeft met technologie, het vermogen om cross-sectoraal te werken en de vaardigheid om ons aan lokale omstandigheden aan te passen. Uitdaging is het vinden van goede Chinese partners om een gezamenlijke aanpak te ontwikkelen en in de praktijk te brengen. De potentiële Chinese partners kijken op hun beurt ook over de grenzen: Japan, VK, VS, Duitsland, etc. Voor Nederland is de uitdaging om de goede propositie in de juiste vorm aan te bieden. Relaties zijn daarbij belangrijk en banen de weg om met strategische stakeholders tot resultaat te komen.

Op 19 november reisde Adri Bom-Lemstra naar het plattelandsdorp Gaobeidian in Baoding, Hebei. Na een bezoek aan het agropark dat ontworpen is door het Zuid-Hollandse IGMPR, bracht ze een bezoek aan een boerenfamilie. Daarna werd ze ontvangen door de ontwikkelingsmaatschappij LongAnTai, die samen met het Chinese bedrijf Yida de plannen voor het agropark uitwerken. Met hen sprak zij over samenwerking tussen China en Nederland op tuinbouwgebied. Tijdens de missie is een overeenkomst getekend tussen IGMPR en LongAnTai voor een uitbreiding van de opdracht voor de ontwikkeling van het park in Gaobeidian.

In de hoofdstad van Hebei, Shijiazhuang, had vice-governor Shi een landbouw matchmakings conferentie laten organiseren op 20 november. Adri Bom-Lemstra gaf een key-note speech en er was een mooie afwisseling tussen Chinese sprekers en sprekers uit onze delegatie. Vice governor Shi was in oktober zelf in Zuid-Holland geweest en wilde

direct verder bouwen aan de zaken die hij had gezien. Op deze wijze worden opvolgende bezoeken en events onderdeel van langerlopende trajecten. Dit biedt een betere aansluiting tussen de uitdagingen in China en de wijze waarop onze bedrijven daarbij een rol kunnen spelen. De contacten die tijdens dergelijke events worden opgedaan krijgen een follow-up vanuit de vertegenwoordigers van de bedrijven in China.

Adri Bom-Lemstra reisde met de tuinbouw delegatie door naar Shanghai, waar ze een vol programma had op Chongming island. Chongming is een district van Shanghai en een groot eiland in de monding van de Yangtze rivier dat zal worden ontwikkeld als een ecologisch eiland met land en tuinbouw als belangrijkste functie. Via een aantal bedrijfsbezoeken kregen we een beeld van de stand van de tuinbouw hier. Onder andere in een kas van de Chinese kassenbouwer Dushi Green met Nederlandse apparatuur, die de Nederlandse Koning heeft bezocht in 2015. De bedrijven hadden na een vergadering met de lokale autoriteiten een succesvolle matchmaking met Chinese partijen gericht op samenwerking in potentiële projecten.

Op de laatste dag van de missie bezochten de tuinbouwbedrijven het hoofdkantoor van tuinbouwinvesteerder CNBM. Tot slot bracht de delegatie een bezoek aan een groot ontwikkelproject van Dutch Greenhouse Delta, waar Adri Bom-Lemstra de onthulling van de gedenksteen mocht onthullen in het Jiashan Sino-Dutch Industrial Park, waar een groot glastuinbouwproject moet gaan verrijzen van 400 hectare. Het park is een voorbeeld van de agroparken die bij tal van steden in China met steun vanuit de overheid worden ontwikkeld, waarbij samenwerkende Nederlandse bedrijven een rol kunnen spelen. De ervaringen die in dit project worden opgedaan zijn daarmee van waarde voor andere vergelijkbare projecten.

Duurzame ontwikkeling en water management: 'greening megacities'

Water management en duurzame ontwikkeling was een tweede hoofdthema tijdens de missie. Water is bijzonder schaars, met name in noordoost China. Tegelijkertijd zijn er overstromingen als het een keer hard regent. De Nederlandse aanpak van integrale gebiedsontwikkeling waarin zowel (landschaps-)architectuur, water management, governance en milieu worden meegenomen is interessant voor China. Zuid-Holland steunt een PIB consortium met organisaties als Deltares, Erasmus IHS, Wageningen UR, NL Urban Solutions en Royal Eijkelpark om dit uit te dragen.¹ Zoals tijdens de Feeding & Greening Chinese cities conferentie op maandag, waar een speciale break-out sessie was gewijd aan het vergroenen van de Chinese steden.

¹ Partners for International Business (PIB) is een programma waarmee Nederlandse bedrijven in een publiek private samenwerking hun internationale ambities kunnen realiseren, zie ook <https://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/partners-international-business-pib>.

Op 19 november reisde de duurzame ontwikkeling delegatie met de trein naar Xiongan onder leiding van Jaap Smit. Xiongan is de nieuwe megastad die als het nieuwe duurzame model voor heel China moet gaan gelden met instructies over de vormgeving van Xi Jinping zelf. In 2017 hadden Adri Bom-Lemstra en Jeannette Baljeu het gebruik van data bij de ontwikkeling, transport en services al gezien. Nu kreeg Jaap Smit een inkijkje in de "basis" van de stad. Er worden nu al in een keer alle leidingen in de grond gelegd, met daar bovenop een ondergronds systeem voor transport van goederen en daar weer bovenop de wegen op maaiveld niveau. Onder deze dertig meter diepe constructie wordt de metro straks nog aangelegd, alsmede de waterreservoirs.

In het officiële overleg met de autoriteiten van Xiongan heeft Zuid-Holland aangegeven bij te kunnen dragen bij de ontwikkeling van deze modelstad, vanuit een praktische en resultaatgerichte aanpak. De eerste stap is dat Xiongan een expertgroep op studiebezoek naar Zuid-Holland stuurt voor een (betaalde) training. Dit moet de opmaat zijn voor concrete projecten waarbij partners van beide zijden samenwerken. Met de aangewezen contactpersoon uit Xiongan zijn tijdens de lunch de eerste afspraken gemaakt hoe dit snel handen en voeten te geven.

In de provincie Hebei vond een grote conferentie plaats in samenwerking met het Waterdepartement en de Water academie. Hiermee heeft Zuid-Holland al een langlopende samenwerking, waaruit met de jaren een goed beeld verkregen is waar de vragen en uitdagingen zich bevinden. Binnen Hebei liggen deze op het terrein van grondwater, oppervlaktewater, effecten van klimaatverandering en de daarmee samenhangende uitdagingen in de toekomst in stedelijke gebieden. China geeft aan interesse te hebben in trainingen, monitoring, materialen en systemen voor monitoring, visie op leefbaarheid in stedelijk gebied, natuur en recreatie (rondom rivieren en steden). Vanuit de provincie bestaat veel waardering voor onze regelmatige bezoeken met bedrijven, gesprekken, betrokkenheid en bijdragen aan bijeenkomsten. Nederlandse bedrijven krijgen steeds meer informatie over nieuwe initiatieven en kunnen zich presenteren op hun deskundigheid.

Op donderdag ging de groep van duurzame stedelijke ontwikkeling naar Hengshui, een wetlands gebied. Het PIB consortium ziet kansen in Hengshui, dat een stap dichterbij verzilvering kwam tijdens het "International Ecological Civilization Conference of Hengshui Lake". Jaap Smit was uitgenodigd namens Zuid-Holland een key-note speech te geven om de Nederlandse aanpak te promoten.

Investerings in Zuid-Holland

InnovationQuarter is vaak een partner tijdens de missies van Zuid-Holland met een belangrijk doel: het binnenhalen van investeringen in Zuid-Holland en het daarmee creëren van werkgelegenheid. IQ heeft tijdens de missie twee overeenkomsten getekend: Eén met de Shandong DaZong group - gericht op bioscience - die hun kantoor in Nederland gaan uitbreiden met extra investeringen en door gaan groeien tot ca. 10 medewerkers. De ander met CAU Futong en YiDa - beide tuinbouw bedrijven- die een kantoor willen opzetten in Zuid-Holland en al gaan samenwerken met Tomato world.

Government-to-government afspraken met Hebei en Shanghai Pudong

In Hebei vonden gesprekken plaats met meerdere vice-governors op 20 november. Het doel van Zuid-Holland was te komen tot een high level expert groep en een werkwijze die sneller leidt tot resultaat. Dit werd verwelkomd door de overheid van Hebei. Zuid-Holland mag experts aandragen voor de Hebei expert advisory board, beide overheden gaan een intersectorale werkgroep opzetten en een aantal concrete pilots opzetten met de bedrijven. Zuid-Holland is de eerste buitenlandse regio waarmee Hebei op een dergelijke wijze gaat samenwerken. Volgend jaar met de tekening van de nieuwe MOU moet dit geïnstalleerd zijn.

Op vrijdag 21 november was de officiële meeting met de overheid van Shanghai Pudong. De MoU tussen Zuid-Holland en Pudong is sinds de zomer van 2019 verlopen. Doel van deze missie was om te verkennen of verlenging van de MoU meerwaarde heeft. De consul-generaal in Shanghai heeft Zuid-Holland geadviseerd hier open voor te staan. De eerste uitwisseling van gedachten was veelbelovend; op ons verzoek heeft een aantal departementen van Pudong een aantal concrete initiatieven gepresenteerd. Een lopend project van Deltares over “urban flood management” werd als een succesvol voorbeeld gezien. Wel was de conclusie dat de realisatie van projecten kan worden versneld. Net als in Hebei hebben we een meer slagvaardige werkmethode afgesproken met sterkere betrokkenheid van de Zuid-Hollandse ondernemers. In de bestuurlijke sessie met Adri Bom-Lemstra en de vice major van Pudong en het informele lunchgesprek is deze lijn ook bestuurlijk bekrachtigd.

Tijdens diverse besprekingen zijn de verschillen tussen de Nederlandse en Chinese waarden ter sprake gekomen. Ook is Jaap Smit naar een Chinese protestantse kerkdienst gegaan om voeling te krijgen met de Christelijke gemeenschap in China.

Conclusie

Het algemene beeld is dat het een succesvolle missie is geweest. Op de benoemde thema's hebben de deelnemers aan de missie tal van nieuwe contacten kunnen leggen en bestaande samenwerking kunnen versterken. Tijdens de missie zijn een aantal overeenkomsten gesloten en kansen voor nieuwe samenwerkingsprojecten verkend tijdens de verschillende gesprekken van de bestuurders met Chinese counterparts, met ondernemers en tussen ondernemers onderling.

Tijdens de missie zijn interviews gehouden met de deelnemers en er zijn foto's gemaakt. Om bekendheid te geven aan de resultaten van de missie en de rol die de provincie kan spelen voor ondernemers, zal een beeldverslag worden uitgebracht. In 2020 zullen we verder bouwen aan de resultaten en kansen die tijdens de missie in beeld zijn gekomen. Hier zullen we in overleg met de betrokken partijen concrete afspraken maken.